

Osada wschodnia

(st. 4)

Nr slajdów

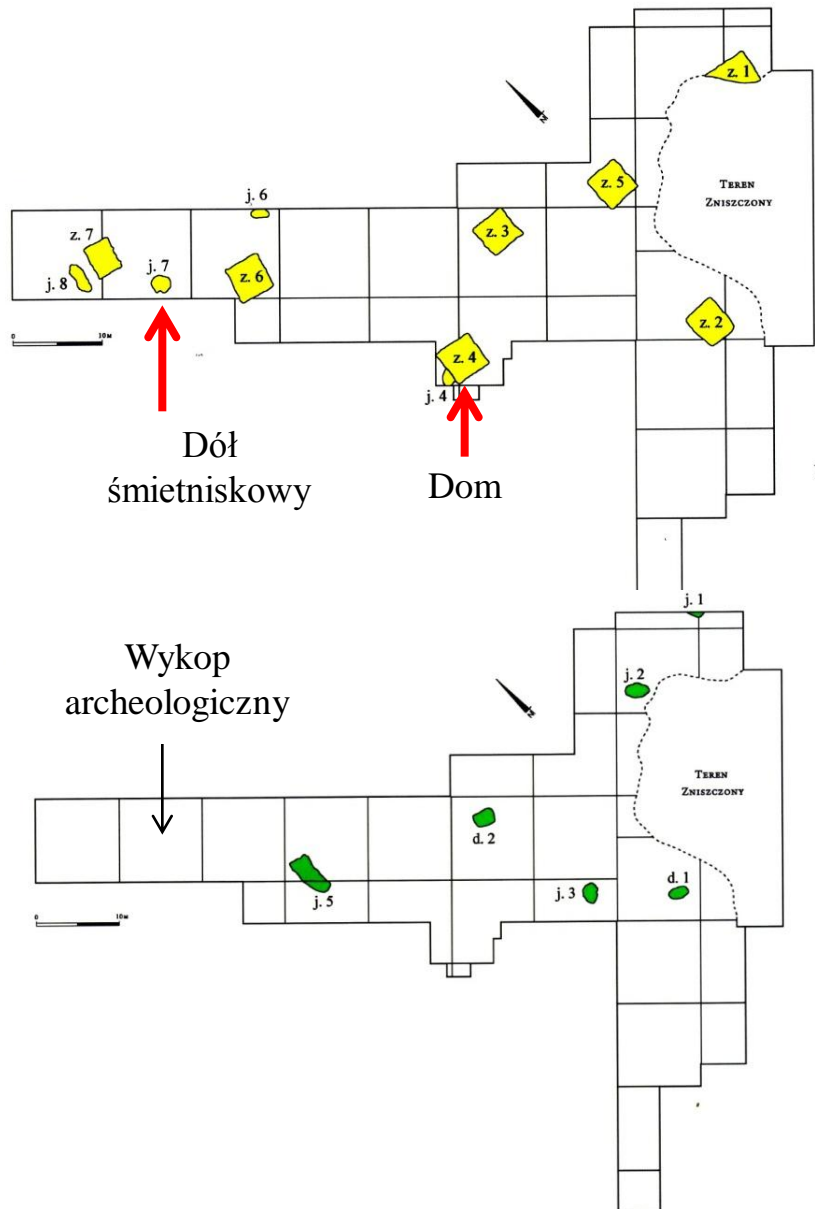
2. Położenie osady w granicach zespołu grodowego
3. Czas funkcjonowania osady wschodniej
4. Rozplanowanie zabudowy
5. Domy
6. Przykłady zabytków z osady wschodniej
7. Przyczyny opuszczenia osady i zmiana przeznaczenia miejsca, które zajmowała

Położenie osady w granicach zespołu grodowego

Osada powstała na surowym korzeniu. Znajdowała się w miejscu dogodnym do mieszkania i gospodarowania. Usytuowana była na kulminacji niewielkiego, piaszczystego wzniesienia u podnóża którego płynął niewielki strumień będący dopływem rzeki Mleczonej. Oddzielał ją od grodu i pozostałych osiedli przygrodowych.

Czas funkcjonowania – do ok. poł. X do 1. poł. XI w.

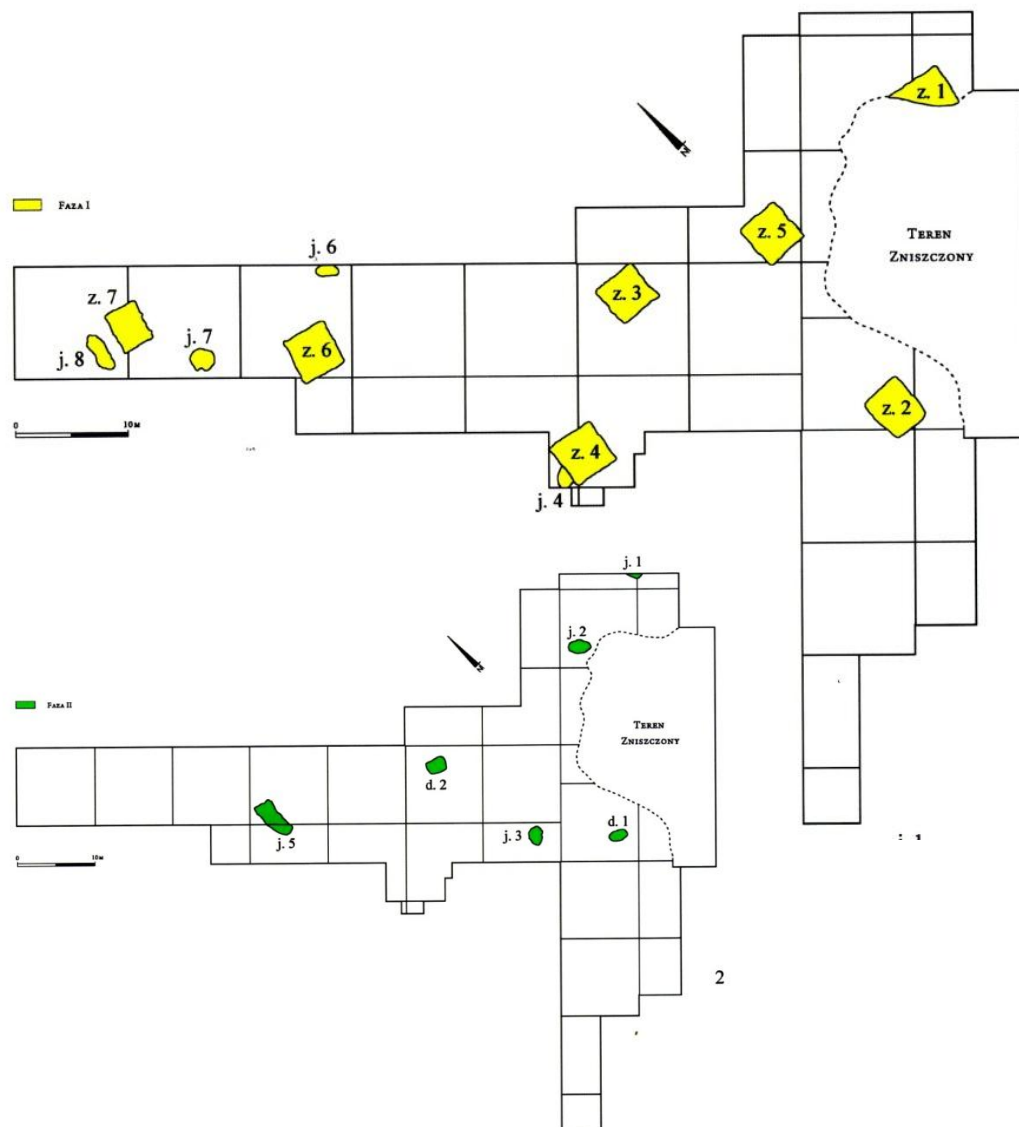

W ciągu ok. 100 lat istnienia osady wschodniej archeologicznie poświadczone są dwa okresy jej funkcjonowania:

1 – starszy horyzont, z obiektami zaznaczonymi na żółto, jest świadectwem prosperity osiedla. Zwraca uwagę obecność domów mieszkalnych i dołów śmietniskowych. Natomiast nie ma pomieszczeń gospodarczych.

2 – młodszy horyzont, z obiektami zaznaczonymi na zielono, jest materialnym śladem zmiany funkcji miejsca położonego na wschód od grodu – z osiedla mieszkalnego na gospodarcze zaplecze grodu. Być może wytapiano tu żelazo na potrzeby grodu i pozostałych osiedli. Wskazują na to bryły żużla stwierdzone w dołach śmietniskowych.

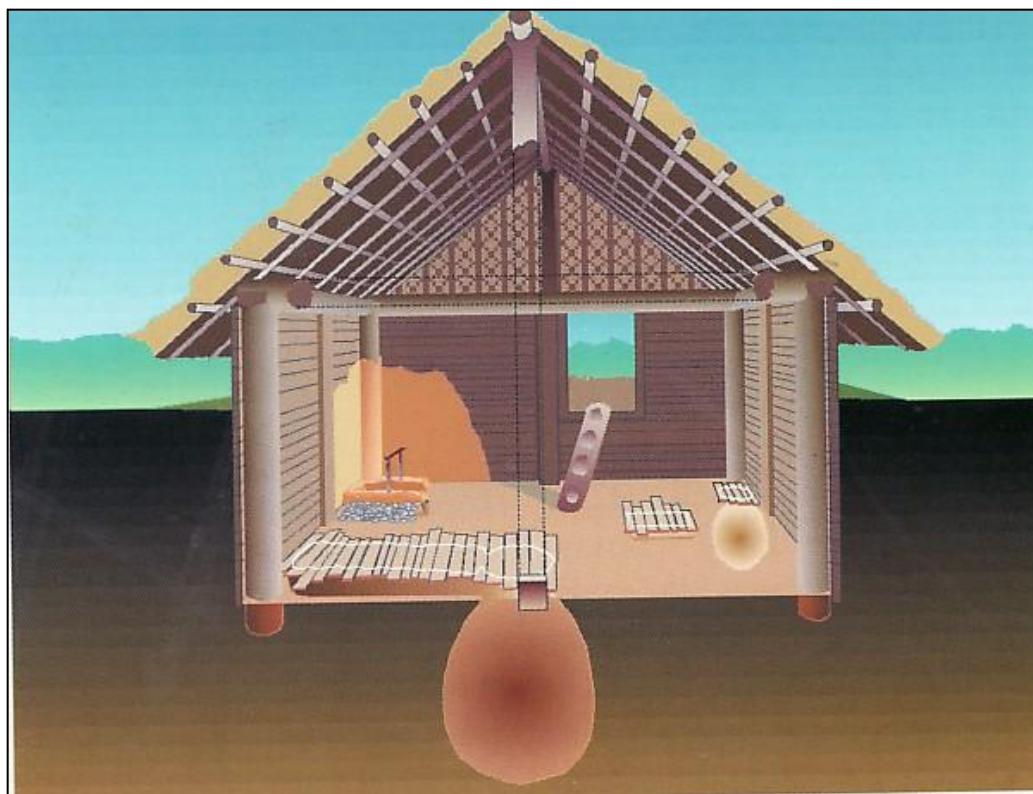
Rozplanowanie osady

Przestrzenne rozplanowanie osady było regularne. Powstała w trakcie jednorazowej i zaplanowanej akcji budowlanej. Nie da się wykluczyć, że związanej z budową grodu i organizacją jego gospodarczego zaplecza.

1 W okresie maksymalnego rozwoju osada była gęsto zabudowana. Miała liniowy układ. Wszystkie domy ustawione były ścianami względem stron świata. Odległości między nimi wynosiły ok. 10-15 m.

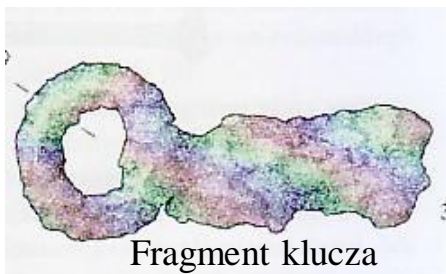
Domy

Hipotetyczny wygląd domu ze wschodniej osady przygrodowej.

Drewniane **domy** miały standardowy moduł. Były kwadratowe, jednoizbowe i powierzchnię ok. 18 m². Miały kamienny piec lub palenisko w północno-zachodnim narożniku. Były wkopane w grunt na głębokość ok. 1-1,5 m. **Ściany** ich wykonane były w konstrukcji nazywanej przysłupową. Jej szkielet opierał się na pionowych słupach umieszczonych w narożnikach pomieszczeń, a czasem jeszcze po środku ścian. Przestrzeń między słupami mogła być wypełniona, np. dranicami, pół- lub okrągłakami, słomą lub skórą. Po tych elementach nie zachowały się jednak żadne ślady. Ten rodzaj konstrukcji miały zabezpieczać niestabilne, ziemne ściany przed osuwaniem się ich do wnętrz domów. Nie wiadomo też czy chaty miały: podłogi, gliniane klepiska czy może jeszcze inne wykończenie powierzchni służących do poruszania się. **Zadaszenie** chat ze wschodniej osady mogło się wspierać się na słupach lub bezpośrednio na gruncie. **Model domów** z osady wschodniej w Radomiu jest typowy dla budownictwa słowiańskiego V-XII w.

Przykłady zabytków z osady wschodniej

Fragment klucza

Skany
zabytków
zastąpić foto.

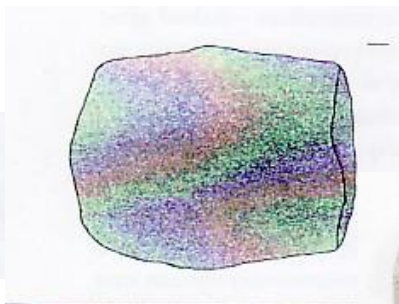
Zabytki reprezentują wyłącznie przedmioty codziennego użytku wykonane z: żelaza, kamienia, gliny i kości. Wyjątkiem jest aplikacja z brązu, sercowatego kształtu (więcej – porównaj gablota „Radom na piastowskich szlakach”).

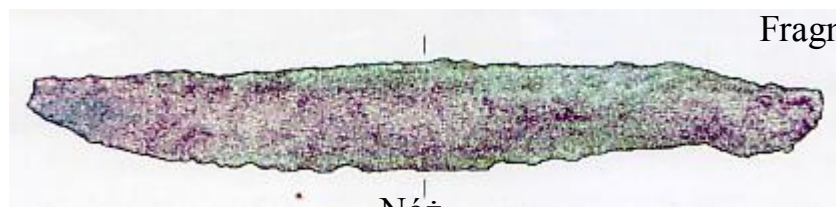
Krzesiwo

Klucz

Fragment oselki

Nóż

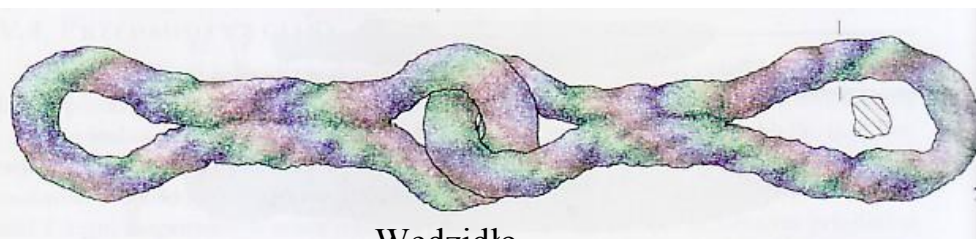
Gliniany prześlik

Fragment
glinianego garnka

Szydło
kościiane

Wędzidło

Dalej

Kres osady na st. 4

Osadę wschodnią mieszkańcy opuścili około połowy XI w. Przenieśli się na osadę zachodnią (st. 2), której intensywny rozwój przypada na ten sam czas.

Akcja likwidacji osiedla położonego na wschód od grodu była zamierzona i jednorazowa.

Przyczyny podjęcia takiej decyzji o przesiedleniu nie są możliwe do ustalenia na podstawie źródeł archeologicznych, pozyskanych w trakcie badań wykopaliskowych.

Radykalna zmiana sposobu wykorzystania miejsca po osadzie nastąpiła w 4 ćwierci XI stulecia. Zostało ono przeznaczone na cmentarz.

